

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦИФІКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)

Король В. М.

*старший викладач кафедри історії ННІ права, Сумський державний університет;
докторант кафедри новітньої історії України, Запорізький національний університет*

Вже два роки російські загарбники цілеспрямовано нищать ракетними ударами українську електроенергетичну мережу. Нестача генерації та/або неможливість передачі електроенергії через руйнування критичної інфраструктури позбавили світла села і міста України, поставили під загрозу не лише економіку, а й увесь звичний ритм життя населення. Над вирішенням цієї проблеми напружено працюють фахівці з різних галузей. Цим пояснюється увага сучасних дослідників до вивчення питань організації електрифікації в історичній ретроспективі.

Останній акорд суцільної електрифікації в Україні відбувся в 1960-х рр., коли сільські населені пункти нарешті було підключено до єдиної державної сітки електропостачання. Тому наша мета – проаналізувати тогочасні радянські урядові постанови, якими влада на найвищому рівні визначала і скеровувала цей процес.

Якщо особливістю сільської електрифікації впродовж другої половини 1940-х рр. було поєднання її з процесом відбудови найважливіших виробничих та інфраструктурних об'єктів, а впродовж 1950-х рр. – активне будівництво автономних електростанцій і створення локальних електромереж у сільській місцевості [1, с. 28-29], то наприкінці 1950-х – на початку 1960-х рр. у країні одна за одною ставали до ладу ГЕС на великих річках і потужні ТЕС, що визначало суттєве зростання виробництва електроенергії та створювало умови для забезпечення нею аграрної галузі шляхом побудови єдиної сітки електропостачання.

П'ятирічна програма завершення суцільної електрифікації сільської місцевості протягом була затверджена Постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 21 лютого 1961 р. Цим рішенням було заплановане підключення колгоспів і радгоспів передусім до державних енергосистем і мереж промислових електростанцій, а також до тяглових підстанцій шляхів сполучення вздовж залізничних ділянок, що електрифікувалися. В місцевостях, віддалених від зазначених енергомереж, мали будуватися районні чи міжрайонні гідро-, дизельні теплові, а в окремих випадках – паро- і газотурбінні електростанції. Йшлося про енергетичні об'єкти значно вищої потужності у порівнянні з автономними колгоспними електростанціями, які тепер планувалося експлуатувати лише в малозаселених зонах, де спорудження ліній електропередачі виглядало недоцільним. Проте в перспективі місцеві мережі повинні були поступово, по мірі технічних і економічних можливостей, об'єднуватися між собою і підключатися до єдиної державної енергосистеми.

Спорудження високовольтних ЛЕП (6-35 кВ), трансформаторних підстанцій, а де потрібно і районних (міжрайонних) електростанцій мало здійснюватися спеціалізованими організаціями за кошти державного бюджету. Ці капітальні вкладення передбачалося фінансувати з резервного фонду Ради Міністрів СРСР. Водночас низьковольтні мережі, як і локальні малі електростанції, колгоспи і надалі будуватимуть за власний рахунок.

Для здешевлення і зручності в будівництві та обслуговуванні енергомереж усі основні об'єкти і агрегати мали бути уніфіковані за розробленими типовими проектами.

Ставилося завдання забезпечити потреби в робітничих кадрах для сільської електрифікації шляхом їх фахової підготовки не лише у профтехосвітніх закладах, але й у сільських загальноосвітніх школах. Зрештою, це відповідало тогочасній установці на політехнізацію шкіл в рамках хрущовської освітньої реформи [2, с. 44-48].

Якщо в попередні роки електрифікація кожного конкретного колгоспу чи населеного пункту в абсолютній більшості випадків відбувалася шляхом спорудження на місці власної електростанції, то з 1961 р. сільське, колгоспне чи районне керівництво змушене вирішувати

питання по-іншому – організувати будівництво трансформаторних підстанцій і ЛЕП для підключення до державної мережі.

Постанова про сільську електрифікацію 1961 р. визначала план не пізніше 1965 р. максимально скоротити витрати праці та різке збільшення її ефективності шляхом переведення на механізацію із застосуванням електроенергії більшості стаціонарних операцій: водопостачання, приготування і роздачу кормів на тваринницьких фермах, доїння корів, стрижку овець, очищення і сушіння зерна, а також інші види первинної обробки сільгосппродукції [2, с. 47]. Зокрема, це мало перетворити ферми на індустріалізовані об'єкти, своєрідні «фабрики» з виробництва продуктів тваринництва.

Насправді ж встановлені в 1961 р. завдання виконувалися незадовільно, що було визнано і радянським урядом [3, с. 281]. Тому 18 січня 1963 р. виходить Постанова Ради Міністрів СРСР «Про заходи з прискорення електрифікації сільського господарства СРСР», яка не лише збільшувала кількісні показники планів з будівництва високовольтних ліній електропередачі та сільських електростанцій, а й містила низку положень щодо вдосконалення управління цим процесом.

Так, на Міністерство енергетики і електрифікації СРСР та аналогічні республіканські міністерства і головні управління покладалися одночасно функції замовника та генерального підрядника з проектування, будівництва і реконструкції електростанцій, сільських ЛЕП і трансформаторних підстанцій для колгоспів (радгоспів) із забезпеченням цих робіт матеріалами і обладнанням за рахунок союзного згаданого союзного міністерства. До того ж його відомства мали здійснювати технічний нагляд і контроль за всіма енергетичними об'єктами [3, с. 282].

Для населених пунктів і сільгоспідприємств, віддалених від державних енергосистем, приписувалося будувати ТЕС із тихоходними автоматизованими дизельними агрегатами потужністю понад 100 кВт. При чому визначалася сумарна планова потужність (642 тис. кВт) таких нових агрегатів по СРСР на 1963-1965 рр. [3, с. 281, 283]. Для порівняння згадаємо, що наприкінці 1940-х рр. урядовою постановою взагалі заборонялося будівництво сільських ТЕС на рідкому паливі [1, с. 29].

У тексті Постанови конкретним заводам із різних куточків СРСР урядом встановлювалися зобов'язання з виробництва тих чи інших особливо важливих для електрифікації матеріалів і обладнання (дротів, трансформаторів, апаратури керування, залізобетонних виробів тощо). При чому в додатках до Постанови безпосередньо містилися кількісні планові показники до виконання.

Пункти 3 і 14 Постанови присвячувалися організації науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт для потреб сільської електрифікації. Зокрема, шляхом реорганізацій

передбачалося створення відповідних інститутів всесоюзного значення («ВНДІПсібельектро», «ВНДіелектропривід»), які мали займатися проєктуванням електромереж та впровадженням нових автоматизованих процесів із застосуванням електроенергії [3, с. 282-283, 286].

Радянська влада заявляла про створення умов для швидкого, революційного стрибка продуктивності, якого, як відомо, так і не відбулося. Проте отримавши у 1960-х рр. доступ до стабільного постачання дешевої електроенергії як сільськогосподарські підприємства, так і звичайні селяни-колгоспники почали реалізовувати можливість для подальшого поступового впровадження електричного обладнання та пристроїв як у виробництво, так і для побуту.

Таким чином, радянські урядові постанови першої половини 1960-х рр., що директивним шляхом скеровували процес сільської електрифікації, визначали не лише правила і принципи її здійснення, але і безпосередньо встановлювали виробничо-технічні завдання, надаючи їм ледь не статус вседержавного значення. З одного боку, в умовах адміністративно-командної системи це мало гарантувати їхнє виконання конкретними підприємствами та установами. А з іншого – позбавляло їх гнучкості, не враховуючи місцеві умови і виробничі особливості, що неминуче і позначалося на їхній результативності та ефективності всього процесу сільської електрифікації загалом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Король В. М. Радянські урядові постанови про розвиток сільської електрифікації 1945-1948 рр. // Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 18-19 травня 2023 р.) / редкол.: А. М. Куліш, В. В. Миргород-Карпова та ін. Суми : СумДУ. 2023. С. 27-30.

2. Постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР, 21 февраля 1961 г. Об электрификации сельского хозяйства СССР в 1961-1965 гг. // КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898-1986). Т. 10. 1961-1965. 9-е изд., доп. и испр. Москва : Политиздат, 1986. С. 44-50.

3. Постановление Совета Министров СССР, 18 января 1963 г. О мерах по ускорению электрификации сельского хозяйства СССР // Решения партии и правительства по хозяйственным вопросам. 1917-1967 гг. : сб. док. за 50 лет : в 5 т. Т. 5. 1962-1965 гг. Москва : Политиздат, 1968. С. 281-286.